

REFERENCES

Ayvazian, S. A., and Mkhitarian, V. S. *Prikladnaia statistika i osnovy ekonometriki* [Applied statistics and econometrics bases]. Moscow: YuNITI, 1998.

Bureeva, N. N. *Mnogomernyy statisticheskiy analiz s ispolzovaniem PPP «STATISTICA»* [Multivariate statistical analysis using PPP «STATISTICA»]. Nizhniy Novgorod, 2007.

Diahnostyka stanu pidpriemstva: teoriia i praktyka [Diagnosis of the enterprise: Theory and Practice]. Kharkiv: INZhEK, 2006.

“Finansovaia otchetnost predpriiaty po materialam Agentstva po razvitiu infrastruktury fondovogo rynku Ukrainy” [The financial statements of companies with agencies to develop the infrastructure of the stock market of Ukraine]. smida.gov.ua

Mkhitarian, S. V. *Marketingovye issledovaniia rynka s ispolzovaniem PPP Statistica* [Market research with IFR Statistica]. Moscow: Evraziyskiy otkrytyy institut, 2011.

Parkhomenko, N. A., and Danich, V. N. “Varianty ekonomicheskogo povedeniya predpriyaty v usloviakh dezintegratsii ekonomiki” [Options for the economic behavior of enterprises in the conditions of economic disintegration]. *Sovremennye problemy modelirovaniya sotsyalno-ekonomicheskikh sistem*. Berdiansk, 2015.

“Primenenie STATISTICA dlia resheniia razlichnykh zadach” [Application of STATISTICA for different tasks]. <http://www.statsoft.ru/solutions/ExamplesBase/tasks/>

Raievnieva, O. V., and Chankina, I. V. “Diahnostyka ta prohnozuvannia stanu rozvytku promyslovoho pidpriemstva z urakhuvanniam vplyvu transformatsiinykh effektiv natsionalnoi ekonomiky” [Diagnosis and forecasting of development of industrial enterprises with the influence of transformational effects of the national economy]. *Biznes Inform*, no. 7 (1) (2011): 98-101.

Vasilenko, V. A. *Diagnostika ustoychivogo razvitiia predpriiaty* [Diagnosis of sustainable development of enterprises]. Kyiv: Tsentr uchebnoy literatury, 2006.

УДК 339.176 (477.46)

РОЗВИТОК МАГАЗИНІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

© 2015 БЕГЛАРАШВІЛІ О. П., КУЛІК А. В.

УДК 339.176 (477.46)

Бегларашвілі О. П., Кулік А. В. Розвиток магазинів Черкаської області

Метою статті є дослідження регіональних аспектів і тенденцій розвитку магазинів роздрібної торгівлі Черкаської області. Висвітлено регіональні аспекти основних показників розвитку магазинів роздрібної торгівлі Черкаської області. Проаналізовано динаміку показників кількості підприємств, торговельної площі магазинів роздрібної торгівлі, товарообороту роздрібної торгівлі підприємств – юридичних осіб, забезпеченості населення торговельною площею, індекси споживчих цін. Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі є розробка стратегії забезпечення раціональної територіальної організації роздрібної торговельної мережі, яка має сприяти зменшенню регіональних асиметрій у рівнях територіальної організації роздрібної торговельної мережі.

Ключові слова: роздрібна торговельна мережа, магазин, роздрібний товарооборот.

Табл.: 5. **Бібл.:** 13.

Бегларашвілі Оксана Петрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри торговельного підприємництва, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: puente@meta.ua

Кулік Анна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри торговельного підприємництва, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: kylik_anna@ukr.net

УДК 339.176 (477.46)

Бегларашвили О. П., Кулик А. В. Развитие магазинов Черкасской области

Целью статьи является исследование региональных аспектов и тенденций развития магазинов розничной торговли Черкасской области. Освещены региональные аспекты основных показателей развития магазинов розничной торговли Черкасской области. Проанализирована динамика показателей количества предприятий, торговой площади магазинов розничной торговли, товарооборота розничной торговли предприятий – юридических лиц, обеспеченности населения торговой площадью, индексы потребительских цен. Перспективой дальнейшего исследования в этом направлении является разработка стратегии обеспечения рациональной территориальной организации розничной торговой сети, которая должна способствовать уменьшению региональных асимметрий в уровнях территориальной организации розничной торговой сети.

Ключевые слова: розничная торговая сеть, магазин, розничный товарооборот.

Табл.: 5. **Библ.:** 13.

Бегларашвили Оксана Петровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры торгового предпринимательства, Киевский национальный торгово-экономический университет (ул. Киото, 19, Киев, 02156, Украина)

E-mail: puente@meta.ua

Кулик Анна Владимировна – кандидат экономических наук, доцент кафедры торгового предпринимательства, Киевский национальный торгово-экономический университет (ул. Киото, 19, Киев, 02156, Украина)

E-mail: kylik_anna@ukr.net

UDC 339.176 (477.46)

Beglarashvili O. P., Kulik A. V. Development of Stores in the Cherkasy Region

The article is aimed at studying the regional aspects and trends of development of retail trade stores in the Cherkasy region. Some regional aspects of the main development indicators for the development of retail trade stores in the Cherkasy region were highlighted. Dynamics in terms of indicators of quantity of enterprises, trade area of retail stores, turnover of the retail trade of legal entities, provision of population with trade area, as well as consumer price indices were analyzed. Prospect of further research in this direction is development of strategies to ensure rational territorial organization of retail trade network, which should contribute to reducing regional asymmetries in the levels of the territorial organization of retail trade network.

Key words: retail trade network, store, retail turnover.

Tabl.: 5. **Bibl.:** 13.

Beglarashvili Oksana P. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Trade Business, Kyiv National University of Trade and Economy (vul. Kioto, 19, Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: puente@meta.ua

Kulik Anna V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Trade Business, Kyiv National University of Trade and Economy (vul. Kioto, 19, Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: kylik_anna@ukr.net

Постійне збільшення роздрібного товарообороту висуває завдання кількісного зростання та якісного вдосконалення роздрібно-торговельної мережі. Останнім часом великого розвитку отримали сучасні типи магазинів. Проте якість торгового обслуговування залежить не тільки від кількості торговельних об'єктів, але і від правильного їх розміщення на території міста з урахуванням соціально-економічних ознак і демографічних особливостей адміністративного центру. Актуальність дослідження зумовлена диспропорцією регіонального розвитку магазинів в Україні.

Останнє десятиліття роздрібна торгівля була одним із найбільш динамічно зростаючих секторів економіки України. За цей час з'явилася велика кількість торговельних мереж як на національному, регіональному, так і місцевому рівні. Бурхливий розвиток кількості торговельних мереж різних форматів актуалізує проблему оцінки динаміки їх розвитку [5, с. 255].

Дослідженням проблем розвитку роздрібно-торговельної мережі займаються зарубіжні та вітчизняні науковці, а саме: Б. Берман визначає стратегічні підходи до роздрібно-торгівлі, Л. Лігоненко [7] досліджує проблеми регіональної експансії та глобалізації роздрібно-торгівлі, О. Голошубова [1] та О. Кавун працюють над вивченням особливостей функціонування торговельних мереж в Україні. Однак залишається низка проблем розвитку роздрібно-торговельної мережі на регіональному рівні, які потребують більш детального розгляду.

Метою статті є дослідження регіональних аспектів і тенденцій розвитку магазинів роздрібно-торгівлі Черкаської області.

Роль торговельної інфраструктури зумовлена її особливостями, що полягають в організації безперервного товароруку та її обслуговуючому характері. Ключове значення в торговельній інфраструктурі належить роздрібно-торговельній мережі, яка виконує складні функції, основні з яких – соціальна та економічна. Якщо реалізація соціальної функції полягає в забезпеченні фізичної доступності товарів для споживачів, вона досягається через наявність необхідної кількості торговельних об'єктів, то економічна забезпечує цінову доступність товарів і визначає рівень та структуру споживання [3, с. 274].

Важливим фактором впливу на роздрібну торговельну мережу будь-якого регіону є загальний рівень цін на товари та послуги, які придбаває населення для кінцевого споживання. Індекси споживчих цін у Черкаській області у 2010–2014 рр. представлено у вигляді *табл. 1*.

Показники *табл. 1* свідчать про те, що індекс споживчих цін у Черкаській області протягом 2010–2014 рр. відповідає середньому рівню по Україні за цей пе-

ріод. Проте, у 2010–2011 рр. у досліджуваному регіоні можна спостерігати ситуацію, коли індекс споживчих цін був нижчий за загальнонаціональний на 0,5–1,1%. Однак, починаючи з 2012 р., розрив даних показників став менш помітний.

Згідно з результатами вітчизняних науковців, останнім часом в Україні простежується зміна моделі поведінки споживачів на ринку роздрібно-торгівлі продовольчими товарами у бік економного витрачання коштів. Останнє обумовлює зростання продажів середньоцінових і дешевих продовольчих товарів та спричиняє відповідні зміни в асортиментній та ціновій стратегії більшості торговельних мереж [9, с. 108].

Товарооборот є одним із головних результативних показників господарської діяльності підприємств торгівлі та важливим чинником забезпечення сталого економічного зростання в країні в цілому. У системі загального обсягу товарообороту підприємств, що здійснюють торговельну діяльність на внутрішньому споживчому ринку України, визначальну роль відіграє товарооборот роздрібно-торгівлі.

Роздрібний товарооборот підприємств – юридичних осіб у Черкаській області у 2010–2014 рр. представлений у *табл. 2*.

Виходячи з даних *табл. 2*, можна зробити висновок про зростання роздрібного товарообороту підприємств роздрібно-торгівлі (крім торгівлі автомобілями, мотоциклами та пальним) у Черкаській області у 2010–2014 рр. на 84,4%. Товарооборот у магазинах, що торгують переважно продовольчими товарами у неспеціалізованих магазинах, зріс на 83,5% – з 1412,5 млн грн у 2010 р. до 2592,6 млн грн у 2014 р. Значно знизився товарооборот у магазинах, що торгують переважно продовольчими товарами у спеціалізованих магазинах – з 16,2 млн грн у 2010 р. до 12,7 млн грн у 2013 р. Але вже у 2014 р. цей показник зріс до 22,8 млн грн. Аналогічна тенденція спостерігається і з показником товарообороту в магазинах, що торгують переважно непродовольчими товарами. Так, у неспеціалізованих магазинах цей показник зріс на 26%, а у спеціалізованих магазинах він зріс на 119,1%. Зазначимо, що товарооборот поза магазинами протягом аналізованого періоду збільшився майже у 4 рази.

У сучасних умовах в Україні функціонують різноманітні торговельні формати, які розрізняються за обсягами реалізації, за охоптом території обслуговування, за орієнтацією на різні сегменти споживачів залежно від рівня їх доходів, а відповідно, мають і різні підходи до ціноутворення, яке визначається їх ціновою політикою [12, с. 315].

Таблиця 1

Індекси споживчих цін у Черкаській області у 2005–2014 рр. [2, с. 68]

(до попереднього року, %)

Показник	Рік				
	2010	2011	2012	2013	2014
Україна	109,4	104,6	99,8	100,5	124,9
Черкаська область	108,9	103,5	99,5	100,3	124,2

**Роздрібний товарооборот підприємств роздрібноіторгівлі (крім торгівлі автомобілями, мотоциклами та пальним)
у Черкаській області у 2010–2014 рр. [11, с. 24–25]**

(млн грн)

Товарооборот	Рік				
	2010	2012	2013	2014	2014 до 2010, %
Товарооборот усього, у т. ч., що торгують переважно:	3440,8	4795,0	5685,6	6344,6	184,4
продовольчими товарами у неспеціалізованих магазинах	1412,5	2094,3	2317,1	2592,6	183,5
продовольчими товарами у спеціалізованих магазинах	16,2	12,3	12,7	22,8	140,7
непродовольчими товарами у неспеціалізованих магазинах	450,3	501,8	552,6	567,3	126,0
непродовольчими товарами у спеціалізованих магазинах	1556,4	2165,3	2775,2	3410,7	219,1
поза магазинами	5,4	21,3	27,9	21,3	394,4

Основним видом роздрібноі торговельної мережі є магазин. Магазины роздрібноі торговельної мережі підприємств – юридичних осіб у Черкаській області у 2005–2014 рр. характеризують показники *табл. 3*.

Аналізуючи дані *табл. 3*, можна зробити висновок, що протягом досліджуваного періоду в Черкаській області зменшилась кількість магазинів з 1531 од. у 2005 р. до 1167 од. у 2014 р., що становить 24%. Про це свідчить зменшення кількості магазинів у міських поселеннях з 900 од. у 2005 р. до 821 од. у 2014 р., що становить 9%, та у сільській місцевості – на 45%. Разом з тим, можна спостерігати збільшення торговельної площі магазинів на 18% за досліджуваний період.

Варто зауважити, що за рахунок зростання забезпеченості населення торговельною площею магазинів у міських поселеннях на 46% та зменшення у сільській

місцевості на 37%, забезпеченість населення торговельною площею магазинів на 10000 осіб зросла з 1123 м² у 2005 р. до 1420 м² у 2014 р., що відповідає 26%.

Протягом досліджуваного періоду значно зріс показник торговельної площі на 1 магазин у міських поселеннях. Так, якщо у 2005 р. торговельна площа одного магазину становила 99 м², то у 2014 р. – 153 м², тобто збільшилася майже на 54%.

Показник забезпеченості населення торговельною площею магазинів розраховується відповідно до демографічних показників регіону. Так, чисельність наявного населення в Черкаській області на 1 січня 2011 р. складала 1 285 384 особи, 56% з якої становило міське населення [8, с. 24]. На 1 січня 2015 р. чисельність наявного населення в Черкаській області

Таблиця 3

Магазини підприємств – юридичних осіб у Черкаській області у 2005–2014 рр. [11, с. 112–114, 120–121]

Показник	Рік					
	2005	2010	2012	2013	2014	2014 до 2005, %
Кількість магазинів, од.	1531	1347	1339	1274	1167	76
у міських поселеннях, од.	900	865	901	865	821	91
їх частка, %	59	64	67	68	70	111
у сільській місцевості, од.	631	482	438	409	346	55
Торговельна площа магазинів, тис. м ²	151	185	194	205	178	118
у міських поселеннях, тис. м ²	110	153	164	178	155	141
їх частка, %	73	83	85	87	87	114
у сільській місцевості, тис. м ²	41	32	29	27	23	56
Забезпеченість населення торговельною площею магазинів, м ² на 10 000 осіб	1123	1442	1525	1624	1420	126
у міських поселеннях	1488	2128	2297	2497	2178	146
у сільській місцевості	678	568	529	489	425	63
Торговельна площа на 1 магазин, м ²	99	137	145	161	153	154
у міських поселеннях	122	177	182	206	189	155
у сільській місцевості	65	66	66	66	66	102

складала 1 251 816 осіб (57% – міське населення), тобто знизилася на 3% порівняно з 2010 р. [13, с. 6].

У складних соціально-економічних умовах в Україні загострюється проблема забезпеченості та підвищення ефективності роздрібно-продовольчої мережі, визначення подальших пріоритетів її розвитку [3, с. 275].

Як свідчить досвід зарубіжних компаній, криза переорієнтувала бізнес із максимізації суми прибутків на приріст кількості покупців, знижуючи ціни на свої товари, бо це формує позитивний імідж компанії та закріплює його на перспективу. Сьогодні через зменшення ємності ринку й платоспроможного попиту збільшити прибуток неможливо, а нарощування ринкової частки забезпечить підприємству (зауважимо, далекоглядному) зростання прибутку завтра [1, с. 20].

Досліджуючи тенденції розвитку роздрібно-торговельної мережі Черкаської області, варто проаналізувати показники, що характеризують мережу магазинів з торгівлі продовольчими товарами підприємств – юридичних осіб, які містяться в *табл. 4*.

В Україні переважно більшість торговельних мереж складають такі формати, як супермаркети. Ця тенденція пояснюється життєвим циклом ринку, на якому розвиваються торговельні мережі. Країни Центральної Європи характеризуються зрілістю, у той час як український ринок знаходиться у стадії зростання [9, с. 91].

Дані *табл. 4* свідчать про зменшення загальної кількості магазинів, що реалізують продовольчі товари протягом 2005–2014 рр. – з 837 од. у 2005 р. до 599 од. у 2014 р. – на 28%. Разом з тим, можна зробити висновок про зростання кількості супермаркетів та гіпермаркетів більше, ніж у 2 рази протягом досліджуваного періоду, а також кількості спеціалізованих продовольчих магазинів із 67 од. у 2005 р. до 83 од. у 2014 р., що становить 24%. Однак їхня торговельна площа залишилась без змін. Можна спостерігати зменшення кількості неспеціалізованих магазинів, що реалізують продовольчі товари, з 747 од. у 2005 р. до 424 од. у 2014 р., що становить 43%. Це свідчить про зміну структури об'єктів роздрібно-торговельної мережі Черкаської області протягом аналізованого періоду.

Тенденції розвитку роздрібно-торговельної мережі у Черкаській області у 2005–2014 рр. допомагають виявити показники, що характеризують мережу магазинів з торгівлі непродовольчими товарами підприємств – юридичних осіб, які містяться в *табл. 5*.

Аналізуючи показники *табл. 5*, можна зробити висновок про зменшення кількості неспеціалізованих магазинів, що реалізують переважно непродовольчі товари, з 103 од. у 2005 р. до 20 од. у 2014 р., що відповідає 81%. Разом з тим, можна спостерігати тенденцію до зменшення їхньої торговельної площі на 81% – з 16 тис. м² у 2005 р. до 3 тис. м² у 2014 р.

Таблиця 4

Мережа магазинів з торгівлі продовольчими товарами підприємств – юридичних осіб у Черкаській області у 2005–2014 рр. [11, с. 124–127]

Магазини	Рік				
	2005	2012	2013	2014	2014 до 2005, %
Неспеціалізовані магазини, од.	747	502	464	424	57
їхня торговельна площа, тис. м ²	61	48	44	41	67
Супермаркети і гіпермаркети, од.	23	41	51	52	226
їхня торговельна площа, тис. м ²	23	48	65	47	204
Спеціалізовані продовольчі магазини, од.	67	80	84	83	124
їхня торговельна площа, тис. м ²	4	4	5	4	100
Разом продовольчі магазини, од.	837	623	599	599	72
їхня торговельна площа, тис. м ²	88	101	114	92	105

Таблиця 5

Мережа магазинів з торгівлі непродовольчими товарами підприємств – юридичних осіб у Черкаській області у 2005–2014 рр. [11, с. 125, 130–133]

Магазини	Рік				
	2005	2012	2013	2014	2014 до 2005, %
Неспеціалізовані магазини, од.	103	45	35	20	19
їхня торговельна площа, тис. м ²	16	6	5	3	19
Універмаги і будинки торгівлі, од.	4	3	2	2	50
їхня торговельна площа, тис. м ²	6	5	3	3	50
Спеціалізовані непродовольчі магазини, од.	587	668	638	586	100
їхня торговельна площа, тис. м ²	41	82	83	79	193
Разом непродовольчі магазини, од.	694	716	675	608	88
їхня торговельна площа, тис. м ²	63	93	91	85	135

Варто зазначити, що протягом аналізованого періоду в Черкаській області удвічі знизилася кількість універмагів та будинків торгівлі – з 4 до 2 одиниць. Кількість спеціалізованих непродовольчих магазинів лишилася сталою, однак їхня торговельна площа збільшилася майже удвічі.

Трансформація поведінки споживача, обмеженість його платоспроможних можливостей змушує торговельних операторів підвищувати якість пропонованих послуг і знижувати ціни за рахунок тотальної економії витрат [4, с. 91].

На думку науковців А. Лігоненко та Г. Красневич, вивчення та усвідомлення світових тенденцій розвитку торгівлі дає можливість визначити інноваційні пріоритети для України, а саме: активний розвиток електронної торгівлі; впровадження в практику роботи гнучкого електронного ціноутворення, електронних засобів супроводу і штрихового кодування товарів, засобів радіочастотної технології моніторингу рухів відвідувачів; використання інноваційних рішень, які уможливають перехід до персоналізованого обліку покупців за рахунок упровадження клубних, дисконтних і карток самообслуговування; комплексна та всеохоплююча автоматизація усіх бізнес-процесів сучасної роздрібно торгівлі, у т. ч. управлінського, за рахунок впровадження сучасних ERP-систем [7, с. 13]

ВИСНОВКИ

Таким чином, можна зробити висновок, що роздрібно торговельна мережа магазинів Черкаської області у 2005–2014 рр. мала певні структурні зрушення. Так, можна стверджувати про зменшення кількості об'єктів роздрібно торгівлі, зменшення кількості магазинів у міських поселеннях і сільській місцевості, збільшення кількості продовольчих супермаркетів та гіпермаркетів, їхньої торгової площі. Однак забезпеченість населення торговою площею магазинів, м² на 10 000 осіб у міських поселеннях значно вища за аналогічний показник усільській місцевості. Спостерігається певна диспропорція розвитку роздрібно торговельної мережі у міських поселеннях та сільській місцевості Черкаської області.

Отже, основними проблемами в територіальній організації торгівлі, які потребують першочергового вирішення, є:

- ✦ значні регіональні відмінності в забезпеченні об'єктами роздрібно торгівлі, товарообігу, торговельною площею;
- ✦ закриття великої частини магазинів у селі та відкриття на їх місці павільйонів, що спричиняє зменшення асортименту товарів, а деякою мірою і зниження їх якості;
- ✦ низький рівень функціонування роздрібно торговельної мережі;
- ✦ недостатня інтегрованість регіонів у міжнародний економічний простір;
- ✦ неконтрольоване відкриття стихійних ринків, на яких реалізуються товари низької якості [6, с. 97].

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі є розробка стратегії забезпечення раціональної те-

риторіальної організації роздрібно торговельної мережі, яка має сприяти зменшенню регіональних асиметрій у рівнях територіальної організації роздрібно торговельної мережі, зокрема у рівнях забезпеченості регіонів держави торговельними об'єктами, підвищення результативності функціонування роздрібних торговельних об'єктів, наближення роздрібно торгівлі до споживачів, посилення інтеграції регіонів у міжнародний економічний простір [10, с. 174]. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Голошубова Н. О.** Розвиток торговельних мереж в Україні / Н. О. Голошубова // Товари і ринки. – 2011. – № 1. – С. 15–24.
2. Індеси споживчих цін за 2014 рік. Статистичний збірник / Державна служба статистики України. – К., 2015. – 175 с.
3. **Жегус О. В.** Особливості розвитку роздрібно продовольчої мережі в Україні / О. В. Жегус, В. Л. Соколов // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Вип. 1 (19). – Харків : ХДУХТ, 2014. – 403 с.
4. **Жуковська В. М.** Пріоритети розвитку роздрібних торговельних мереж в Україні / В. М. Жуковська, Н. В. Ракша // Економіка і регіон. – 2011. – № 4 (31). – С. 88–93.
5. **Зубков С. О.** Оцінка динаміки розвитку торговельних мереж / С. О. Зубков, О. А. Колесник, І. П. Попова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Вип. 2 (12). – Харків : ХДУХТ, 2010. – 663 с.
6. **Ковальська Л. Л.** Особливості територіальної організації роздрібно торговельної мережі регіонів держави / Л. Л. Ковальська, О. Ю. Речун // Економічні науки. – Серія «Регіональна економіка» : зб. наук. пр. Луцьк. нац. техн. ун-т. – Випуск 10 (39). – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2013.
7. **Лігоненко Л.** Інноваційний вектор розвитку торгівлі в Україні / Л. Лігоненко, Г. Красневич // Товари і ринки. – 2011. – № 1. – С. 7–14.
8. Населення України за 2010 рік. Демографічний щорічник / Державна служба статистики України. – К., 2011. – 442 с.
9. **П'ятницька Г. Т.** Переваги і недоліки розвитку великих торговельних мереж на ринку роздрібно торгівлі продовольчими товарами / Г. Т. П'ятницька // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 4 (142). – С. 103–113.
10. **Речун О. Ю.** Стратегічна спрямованість розвитку роздрібно торговельної мережі / О. Ю. Речун // Товарознавчий вісник. – 2014. – № 7. – С. 173–184.
11. Роздрібно торгівля України у 2014 році. Статистичний збірник / Державна служба статистики України. – К., 2015. – 152 с.
12. **Сукачова С. М.** Сучасні формати роздрібно торгівлі в Україні / С. М. Сукачова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Вип. 1 (15), ч. 1. – Харків, 2012. – 451 с.
13. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2015 року. Статистичний збірник / Державна служба статистики України. – К., 2015. – 111 с.

REFERENCES

- Chyselnist naiavnogo naseleння Ukrainy na 1 sichnia 2015 roku* [The population of Ukraine for January 1, 2015]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2015.
- Holoshubova, N. O. "Rozvytok torhovelnykh merezh v Ukraini" [The development of sales networks in Ukraine]. *Tovary i rynky*, no. 1 (2011): 15–24.
- Indeksi spozhyvchykh tsin za 2014 rik* [Consumer price indices for 2014]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2015.
- Kovalska, L. L., and Rechun, O. Yu. "Osoblyvosti terytorialnoi orhanizatsii rozdrubnoi torhovelnoi merezhi rehioniv derzhavy" [Features territorial organization of the retail network of regions of the state]. *Ekonomichni nauky. Seriya «Rehionalna ekonomika»*, no. 10 (39) (2013).

Lihonenko, L., and Krasnevych, H. "Innovatsiyni vektor rozvytku torhivli v Ukraini" [Innovation vector of trade in Ukraine]. *Tovary i rynky*, no. 1 (2011): 7-14.

Naseleння Ukrainy za 2010 rik [The population of Ukraine in 2010]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2011.

Piatnytska, H. T. "Perevahy i nedoliky rozvytku velykykh torhovelynykh merezh na rynku rozdribnoi torhivli prodovolchymy tovaramy" [Advantages and disadvantages of large retail chains in the retail food trade]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 4 (142) (2013): 103-113.

Rechun, O. Yu. "Stratehichna spriamovanist rozvytku rozdribnoi torhovelnoi merezhi" [Strategic orientation of retail network]. *Tovaroznavchyi visnyk*, no. 7 (2014): 173-184.

Rozdribna torhivlia Ukrainy u 2014 rotsi [Retail in Ukraine 2014]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2015.

Sukachova, S. M. "Suchasni formaty rozdribnoi torhivli v Ukraini" [Modern retail formats in Ukraine]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, vol. 1, no. 1 (15) (2012).

Zubkov, S. O., Kolesnyk, O. A., and Popova, I. P. "Otsinka dynamiky rozvytku torhovelynykh merezh" [Assessment of the dynamics of trade networks]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, no. 2 (12) (2010).

Zhukovska, V. M., and Raksha, N. V. "Priorityety rozvytku rozdribnykh torhovelynykh merezh v Ukraini" [Priorities of retail trading networks in Ukraine]. *Ekonomika i rehion*, no. 4 (31) (2011): 88-93.

Zhehus, O. V., and Sobolev, V. L. "Osoblyvosti rozvytku rozdribnoi prodovolchoi merezhi v Ukraini" [Features of the food retail network in Ukraine]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, no. 1 (19) (2014).

УДК 378.1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

© 2015 САЛО А. В.

УДК 378.1

Сало А. В. Концептуальні засади розвитку вищої освіти в Україні

Метою статті є дослідження пріоритетних напрямів розвитку системи вищої освіти України. Автором здійснено комплексне дослідження впливу якості освітньої системи на основні економічні показники розвитку країн. Доведено прямий вплив рівня функціонування вищої школи на загальний стан економіки країни. Акцентовано увагу на вкрай низьких показниках сектора вищої освіти України та гострій необхідності її реформування. Здійснено комплексне дослідження стану сучасної вищої школи України. На основі отриманих результатів сформовано перспективну модель вищої освіти України з приведенням поетапного плану дій для її модернізації. Особливу увагу привернуто до показників матеріально-технічного забезпечення, фінансової незалежності ВНЗ, якості освітніх програм та незадовільних показників міжнародної діяльності ВНЗ. Запропоновано пріоритетні напрямки робіт для формування перспективної та конкурентоспроможної моделі системи вищої освіти.

Ключові слова: система вищої освіти, модернізація, показники вищої освіти, міжнародні освітні системи, проблеми ВНЗ.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Сало Анастасія Василівна – аспірантка, кафедра фінансів та планування, Кіровоградський національний технічний університет (пр. Університетський, 8, Кіровоград, 25006, Україна)

E-mail: Anastasiavs1991@gmail.com

УДК 378.1

Сало А. В. Концептуальные основы развития высшего образования в Украине

Целью статьи является исследование приоритетных направлений развития системы высшего образования Украины. Автором осуществлено комплексное исследование влияния качества образовательной системы на основные экономические показатели развития стран. Доказано прямое влияние уровня функционирования высшей школы на общее состояние экономики страны. Акцентируется внимание на крайне низких показателях сектора высшего образования Украины и острой необходимости ее реформирования. Осуществлено комплексное исследование состояния современной высшей школы Украины. На основе полученных результатов сформирована перспективная модель высшего образования с приведением поэтапного плана действий для ее модернизации. Особое внимание привлечено к показателям материально-технического обеспечения, финансовой независимости вузов, качеству образовательных программ и неудовлетворительным показателям международной деятельности вузов. Предложены приоритетные направления работ для формирования перспективной и конкурентоспособной модели системы высшего образования.

Ключевые слова: система высшего образования, модернизация, показатели высшего образования, международные образовательные системы, проблемы вузов.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 10.

Сало Анастасия Васильевна – аспирантка, кафедра финансов и планирования, Кировоградский национальный технический университет (пр. Университетский, 8, Кировоград, 25006, Украина)

E-mail: Anastasiavs1991@gmail.com

UDC 378.1

Salo A. V. Conceptual Foundations for the Development of Higher Education in Ukraine

The article is aimed at studying the priority directions for the development of higher education in Ukraine. The author has conducted a comprehensive study on the impact of the quality of educational system on the major economic indicators of the countries development. Direct influence of the level of functioning of high school on the overall status of the country's economy has been proven. The extremely low indicators for the higher education sector of Ukraine and the urgent need for reform have been emphasized. A comprehensive study on the status of the current higher education in Ukraine was carried out. On the basis of the results obtained, a prospective model of higher education has been formed together with a step-by-step plan of actions aimed at its modernization. Particular attention is drawn to the indicators of material support, financial independence of higher education institutions, quality of educational programs and the poor indicators of the international activities of higher education institutions. Some priority areas of work for the formation of a forward-looking and competitive model of higher education have been proposed.

Key words: system of higher education, modernization, indicators of higher education, international educational systems, problems of higher education institutions.

Pic.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Salo Anastasiia V. – Postgraduate Student, Department of Finance and Planning, Kirovograd National Technical University (pr. Universytetskyi, 8, Kirovograd, 25006, Ukraine)

E-mail: Anastasiavs1991@gmail.com